

HARLAN KOBEN ŠEST GODINA

Prevela
Milica Cvetković

■ Laguna ■

Naslov originala

Harlan Coben

SIX YEARS

Copyright © 2013 by Harlan Coben

All rights reserved.

Translation Copyright © 2013 za srpsko izdanje, LAGUNA

Kupovinom knjige sa FSC oznakom
pomažete razvoj projekta odgovornog
korišćenja šumskih resursa širom sveta.

SW-COC-001767

© 1996 Forest Stewardship Council A.C.

ŠEST GODINA

PRVO POGLAVLJE

SEDEO SAM U POSLEDNJEM REDU crkvenih klupa i gledao kako se za drugoga udaje jedina žena koju ću voleti u životu.

Natali je, naravno, kao meni u inat, bila u belom i izgledala veličanstveno. Oduvek se njena lepota odlikovala kako tananošću tako i priličnom snagom, a tamo pred oltarom izgledala je nebeski čista, gotovo kao da je s drugog sveta.

Grizla je usnu. Setio sam se onih dokonih prepodneva kad smo vodili ljubav, a onda bi ona obukla moju plavu svečanu košulju pa bismo tako sišli. Sedeli smo u kutku za doručak i čitali novine, a ona bi izvadila blok i skicirala. Kad bi mene crtala, isto ovako bi grizla usnu.

Osetio sam kao da mi nečije ruke zaranjaju u grudi, grabe krhko srce i cepaju ga nadvoje.

Zašto sam došao?

Verujete li u ljubav na prvi pogled? Ni sam u nju ne verujem. Doduše, verujem u privlačnost na prvi pogled,

veliku i više nego fizičku. Verujem da vas tu i tamo – jednom, možda dvaput u životu – neko privuče tako snažno, tako iskonski i trenutno, kao nečim jačim od magnetu. Tako je bilo sa mnom i s Natali. Ponekad ostane na tome. Ponekad to raste i prikuplja vrelinu, pa se preobrazi u veličanstven plamen, za koji znate da je stvaran i da će večno trajati.

A katkad vam se prosto učini da je onaj prvi zapravo drugi.

Naivno sam verovao da ćemo zauvek ostati zajedno. I to ja, koji nikad nisam verovao u posvećivanje i koji sam činio sve da izbegnem njegove stege, a ipak sam odmah – dobro, posle nedelju dana – znao da je to žena pored koje ću se buditi svakog bogovetnog dana. To je žena za koju bih dao život. To je žena – da, znam da ovo zvuči otrcano – bez koje ništa ne mogu da radim jer ona i ono najobičnije začini intenzivnim.

Bljutavo, zar ne?

Sveštenik obrijan do glave držao je govor, ali meni je krv udarila u uši pa ga ništa nisam razumeo. Zurio sam u Natali. Želeo sam da bude srećna. Nije ovo puka fraza, laž koju često sebi ponavljamo jer, uistinu, kad nas ljubavnica više neće, želimo da joj bude grozno. Međutim, ja sam to zaista mislio. Ako stvarno smatram da će Natali biti srećnija bez mene, onda treba da je pustim, bez obzira na to kako mi je teško. Samo što nisam verovao da će biti srećnija, šta god govorila ili radila. A možda je to opet samo zavaravanje, još jedna laž koju sebi govorimo.

Natali me je jedva i pogledala, ali primetio sam joj malo stisnute usne. Znala je da sam u crkvi. Pogled je uprla

---

u budućeg muža. Nedavno sam saznao da se zove Tod. Mrzim ime Tod. Tod. Verovatno su ga zvali Todi, Todman ili Todster.

Kosa mu je bila preduga i razmetao se čekinjastom bradicom od četiri dana, koju neki smatraju modernom, a drugi, kao što sam ja, požele da ga zviznu po toj bradi. Glatkim i nadmenim pogledom preleteo je preko gostiju i zastao, gle, na meni. Zadržao ga je samo sekund, odmerio me i shvatio da ne zaslužujem više vremena.

Zašto mu se Natali vratila?

Deveruša je bila Džulija, Natalina sestra. Stajala je na amvonu, držala bidermajer obema rukama i smešila se beživotno, nalik robotu. Nisam je ranije upoznao, ali viđao sam je na slikama i slušao kad razgovaraju telefonom. Izgleda da je i Džuli bila zaprepašćena ovakvim ishodom. Pokušao sam da joj uhvatim pogled, ali ona se trudila da pilji u prazno.

Ponovo sam pogledao Natalino lice, pa sam osetio sitne detonacije u grudima. Bum, bum, bum. Čoveče, ovo je baš bila loša zamisao. Kad je kum izneo burme, nešto mi je leglo na pluća. Teško sam disao.

Dosta.

Pretpostavljam da sam došao ne bih li se uverio rođenim očima. Na teži način sam naučio da mi je to potrebno. Otac mi je umro pre pet meseci od jakog srčanog udara. Nikad dotad nije imao problema sa srcem i po svemu je bio dobrog zdravlja. Setio sam se kako sam sedeo u onoj čekaonici, pa kako su me pozvali u kancelariju lekara, kako su mi saopštili strašnu vest – a onda su me pitali, i tamo i u pogrebnom zavodu, hoću li da

mu vidim telo. Preskočio sam to. Valjda nisam želeo da ga upamtim kako leži na nosilima ili u kovčegu. Sećaću ga se onakvog kakav je bio.

Kako je vreme prolazilo, međutim, sve mi je bilo teže da prihvatim njegovu smrt. Bio je tako pun energije, tako živ. Dva dana pre nego što je umro, išli smo na hokejašku utakmicu *Njujork rendžersa* – tata je imao sezonske ulaznice – pa su se igrali produžeci, a mi smo vikali i navijali, pa kako je onda mogao da umre? Zapitao sam se da nije nekako došlo do greške ili do nekakve velike prevare, pa mi je otac možda i dalje živ. Znam da to nema nikakvog smisla, ali bol ume da se poigrava vama. Ako dozvolite beznađu da se pomoli, ono će vam pružiti mnogo drugačijih odgovora.

Proganjalo me je to što nisam video očevo telo. Sad nisam želeo da napravim istu grešku. Držeći se ove loše metafore, sad sam video leš. Nije bilo potrebe da proveravam puls, da ga buškam ili da se nepotrebno duže zadržavam.

Potrudio sam se da što neprimetnije odem. To nije baš najlakše kad ste metar i devedeset pet i građeni, iskoristiću Natalino poređenje, „kao drvoseča“. Imam krupne šake. Natali ih je volela. Držala bi ih i pratila linije na dlanu. Govorila je da su to prave šake, muške šake. I njih je crtala zato što, tvrdila je, one pričaju moju priču – moje radničko poreklo, studije na Lanfordskom koledžu koje sam plaćao radeći kao izbacivač u lokalnom noćnom klubu, ali i to da sam sad najmlađi profesor na njegovom odseku političkih nauka.

Izmigoljio sam se iz bele kapelice na topao letnji vazduh. Letnji. Je li zapravo ono samo to? Letnja avantura? Nismo bili dvoje uspaljenih klinaca što žude za dogodovštinama u kampu, već dvoje odraslih što traže samoću na odmoru – ona da slika, ja da pišem disertaciju iz političkih nauka – koji su se sreli i podlegli, a sad kad se već bližio septembar... pa eto, sve lepo ima kraj. Čitava naša veza imala je nekakav nestvaran prizvuk, oboje smo bili daleko od uobičajenog života i svih onih svakodnevnih banalnosti koje idu s njim. Možda je zato bilo tako zanosno. Možda je upravo zbog činjenice da smo vreme provodili u tom mehuru lišenom stvarnosti, naša veza bila bolja i silnija. Možda samo lupetam.

Kroz vrata kapele čuo sam povike i pljesak. To me je trglo iz obamrlosti. Obred je gotov. Tod i Natali su sad gospodin i gospođa Čekinja. Uskoro će izaći. Zanimalo me je hoće li ih zasipati pirinčem. Todu se to verovatno ne bi dopalo. Pokvario bi mu frizuru i zalepio mu se za bradu.

Opet nisam morao ništa više da vidim.

Zašao sam iza bele kapele, taman kad su se vrata širom otvorila. Zurio sam u čistinu. Tamo ničeg nije bilo osim čistine. U daljini je bilo drveća. Brvnare su bile s druge strane brda. Kapela se nalazi u slikarskoj koloniji, gde je Natali odsela. Ja sam nešto niže putem u koloniji za pisce. I jedna i druga kolonija su stare vermontske farme na kojima se još pomalo gaji organsko povrće.

„Zdravo, Džejk.“

Okrenuo sam se na poznat glas. Na desetak metara od mene stajala je Natali. Brzo sam joj pogledao levu šaku. Kao da mi čita misli, podigla ju je i pokazala mi burmu.

„Čestitam“, rekao sam. „Veoma se radujem zbog tebe.“

Prenebregla je moj komentar. „Neverovatno mi je da si ovde.“

Raširio sam ruke. „Čuo sam da će biti sjajnih zalogajčića za predjelo. Ne mogu da im odolim.“

„Duhovito.“

Slegnuo sam ramenima, a istovremeno mi se srce smrvalo i razvejalalo.

„Svi su tvrdili da se nećeš pojaviti, ali ja sam znala da hoćeš.“

„I dalje te volim.“

„Znam.“

„I ti voliš mene.“

„Ne volim te, Džejk. Vidiš?“

Mahnula mi je pred licem burmom.

„Dušo?“ Iza ugla se pojavio Tod sa svojim maljavim licem. Ugledao me je i namrštio se. „Ko je to?“

Bilo je jasno da zna ko sam.

„Džejk Fišer“, predstavio sam se. „Čestitam.“

„Gde sam te već video?“

Pustio sam da Natali ovo sredi. Spustila mu je dlan na rame i rekla: „Džejk je mnogima od nas pozirao. Verovatno ti je poznat sa slika.“

I dalje se mrštio. Natali je stala pred njega i rekla: „Možeš li da nas ostaviš za tren? Odmah dolazim.“

Tod me je pogledao. Nisam se ni mrdnuo. Nisam ustuknuo. Nisam skrenuo pogled.

Nezadovoljno je rekao: „U redu. Samo nemoj dugo.“

Još jednom me je oštro pogledao, pa krenuo oko kapele. Natali se okrenula meni. Pokazao sam u pravcu u kom je Tod otišao.

„Izgleda zabavno.“

„Zašto si došao?“

„Morao sam da ti kažem da te volim. Morao sam da ti kažem da ću te uvek voleti.“

„Gotovo je, Džejk. Krenućeš dalje. Biće sve u redu.“

Ništa nisam rekao.

„Džejk?“

„Molim.“

Malo je nakrivila glavu. Znala je kako to deluje na mene. „Obećaj mi da ćeš nas ostaviti na miru.“

Stajao sam nemo.

„Obećaj mi da nas nećeš pratiti, zvati, da čak nećeš poslati ni imejl.“

U grudima me je sve više bolelo. Postalo je oštro i teško.

„Obećaj mi, Džejk. Obećaj da ćeš nas ostaviti na miru.“

Gledala me je pravo u oči.

„Dobro“, rekoh. „Obećavam.“

Bez ijedne reči više Natali je otišla oko kapele, čoveku za kog se upravo udala. Ostao sam još malo trudeći se da dođem do daha. Pokušao sam da se naljutim, da sve shvatim neozbiljno, da slegnem ramenima i kažem joj da je ona na gubitku. Sve sam pokušao, pa čak i da budem zreo, ali znao sam da je sve to tehnika odugovlačenja, da se ne bih suočio sa činjenicom da mi je srce zauvek slomljeno.

Ostao sam iza kapele dok nisam pretpostavio da su se svi razišli. Onda sam došao ispred. Sveštenik sveže obrijane glave stajao je na stepenicama. Tamo je bila i Natalina sestra Džuli. Spustila mi je dlan na ruku. „Jesi li dobro?“

„Odlično sam“, rekao sam joj.

Sveštenik mi se osmehnuo. „Lep dan za venčanje, slazete li se?“

Žmirnuo sam u sunce. „Valjda jeste“, rekao sam i otišao.

Učiniću ono što je Natali tražila. Ostaviću ih na miru. Misliću na nju svakog dana, ali nikad je neću pozvati ni potražiti, čak je neću tražiti ni na internetu. Održaću obećanje.

Punih šest godina.

DRUGO POGLAVLJE

Šest godina kasnije

NAJVEĆA PROMENA U ŽIVOTU, mada to tada nisam znao, dogodice mi se između tri i dvadeset devet i tri i trideset.

Upravo sam završio predavanje brucošima o moralnom rezonovanju. Uputio sam se iz Hola bardova. Dan je bio kao stvoren za kampus. Sunce je jarko sijalo tog živahnog masačusetskog popodneva. Na terenu su se takmičili u bacanju frizbija. Studenti su leškarili na sve strane, kao da ih je posula neka džinovska ruka. Čula se gromoglasna muzika. Kao da je oživela brošura o kampusu iz snova.

„Obožavam ovakve dane, ali ko ih pa ne voli?“

„Profesore Fišeru?“

Okrenuo sam se. Sedam studenata je sedelo u polukrugu na travi. Devojka koja me je pozvala sedela je u sredini.

„Hoćete li da nam se pridružite?“

Odmahnuo sam im smešeci se. „Hvala, ali imam konsultacije.“

Produžio sam. Ionako ne bih ostao, mada bih voleo da sedim s njima ovako divnog dana – ko ne bi? Između profesora i studenta mora postojati granica i, kako god to zvučalo nevelikodušno, ne želim da budem od *onih* profesora ako me razumete, od profesora koji se malo previše druže sa studentarijom, pa povremeno prisustvuju žurkama u bratstvu i možda plate pivo na fudbalskoj utakmici. Profesor treba da pruža podršku i da mu se lako pristupa, ali ne treba da se ponaša ni kao ortak ni kao roditelj.

Kad sam stigao u Klarkovu zgradu, gospođa Dinsmor me je dočekala uobičajeno namršteno. Gospođa Dinsmor, prava nadžak-baba, radi kao sekretarica na odseku za političke nauke još od vremena Huverove administracije. Ima najmanje dvesta godina, ali je nestrpljiva i pogana kao neko upola mlađi.

„Dobar dan, lepotice“, pozdravio sam je. „Ima li poruka?“

„Na pisaćem stolu su vam“, rekla je gospođa Dinsmor. Čak joj je i glas namrgođen. „A pred vratima vam je, kao i uvek, red studentkinja.“

„Dobro, hvala.“

„Liči mi na audiciju za plesnu truppu *Rockets*.“

„Shvatam.“

„Vaš prethodnik nije bio tako lako dostupan.“

„Ma hajdete, gospođo Dinsmor. Dok sam bio student, stalno sam dolazio kod njega.“

„Jest, ali je bar vaš šorts bio pristojne dužine.“

„A vi ste zbog toga bili pomalo razočarani, je l' da?“

Gospođa Dinsmor se upela da se ne nasmeši. „Samo mi bežite s očiju.“

„Priznajte.“

„Hoćete da vas šutnem u tur? Gubite se.“

Poslao sam joj poljubac pa ušao na zadnja vrata, kako bih izbegao red studentkinja koje su se prijavile za konsultacije petkom. Svakog petka sam imao dva sata „nepredviđenih“ konsultacija od tri do pet. U to vreme dajem svakom studentu po devet minuta, bez rasporeda, bez prethodnog zakazivanja. Ulaze kako se ko pojavi – ko pre devojci, njemu i devojka. Ipak se držimo sata. Imate devet minuta. Ni više ni manje, a jedan minut je rezervisan za izlazak i ulazak sledećeg studenta. Ako vam je potrebno više vremena ili sam vam ja mentor za diplomski rad ili već tako nešto, gospođa Dinsmor će vam zakazati duži sastanak.

Tačno u tri, pustio sam prvu studentkinju. Htela je da raspravlja o teorijama Loka i Rusoa, dva politička naučnika čija imena svi bolje znaju iz televizijske serije *Izgubljeni* nego po njihovim filozofskim teorijama. Druga nije imala nekog stvarnog razloga sem – a ovo kažem sasvim bezosećajno – da se ulizuje. U takvim slučajevima ponekad mi dođe da podignem ruku i kažem: „Bolje mi ispeci kolače“, ali razumem ih. Treća je došla da se žali na ocenu, to jest, smatrala je da je za rad koji sam ocenio devetkom zapravo zaslužila desetku, a u stvari je verovatno trebalo da joj dam samo osmicu.

Tako je to bilo. Neki su dolazili u moj kabinet da nešto nauče, neki da ostave utisak, neki da se žale, neki da ćaskaju – sve je to bilo u redu. Ne procenjujem ih na osnovu tih poseta. To bi bilo pogrešno. Prema svakom studentu koji mi se pojavi na vratima odnosim se isto zato što smo mi ovde da *podučavamo*. Ako ne političkim naukama,

---

onda možda donekle kritičkom razmišljanju pa čak – uh! – samom životu. Da nam studenti dolaze kao potpuno formirane ličnosti i bez ikakvih nesigurnosti, čemu onda sve?

„Ostaje devet“, rekao sam kad je završila s lobiranjem. „Ali kladim se da ćete uspjeti da dobijete višu ocenu na sledećem radu.“

Zvono sata se oglasilo. Da, kao što rekoh, ovde se strogo držim satnice. Bilo je tačno tri i dvadeset devet. Zato sam, osvrćući se na sve, znao kad je sve počelo – između tri i dvadeset devet i tri i trideset.

„Hvala, profesore“, rekla je i ustala. Ustao sam i ja.

Ni u čemu nisam promenio kabinet otkad sam pre četiri godine postao šef odseka i dobio ovu sobu od svog prethodnika i nekadašnjeg mentora profesora Malkolma Hjuma, državnog sekretara u jednoj administraciji i šefa osoblja Bele kuće u drugoj. Bilo je još divne nostalgичne suštine u tom akademskom neredu – među starim globusima, debelim knjižurinama, žućkastim rukopisima, posterima što se ljušte sa zida, uramljenim portretima bradatih muškaraca. U kabinetu nije bilo pisaćeg stola, tu je stajao samo veliki hrastov sto za koji može da sedne dvanaestoro, što je tačan broj moje diplomske klase.

Na sve strane je bilo krša. Nisam se trudio da sređujem kabinet, ne toliko iz počasti prema mentoru, kao što se uglavnom veruje, već zato što sam pre svega lenj i baš me briga, zatim, nisam imao neki lični stil ni porodične fotografije koje bih istakao, a nisam se ni obazirao na onu glupost što kaže kako je „kabinet odraz čoveka“, a i da sam se obazirao, ovo bi zaista bio moj odraz. Postoji i treće: oduvek sam smatrao da krš vodi do individualnog

---

izražavanja. U sterilnosti i organizaciji ima nečeg što sputava studente u spontanosti. Nered kao da podržava slobodno izražavanje mojih studenata – okruženje je već zbrkano i neuredno, rekao bih da oni misle, pa neće škoditi da dodamo i svoje smešne ideje.

Uglavnom je tako zato što sam lenj i baš me briga.

Istovremeno smo ustali od hrastovog stola i rukovali se. Držala mi je šaku sekund duže nego što je trebalo, pa sam je namerno brzo izvukao. Ne, ovo se ne događa stalno. Ipak, događa se. Sad mi je trideset pet, ali kad sam počeo da radim – mlad profesor od dvadeset i nešto – događalo se češće. Sećate li se scene iz *Otimača izgubljenog kovčega* kad studentkinja na kopcima ispiše VOLIM TE? Nešto slično se i meni dogodilo prvog semestra. Samo što prva reč nije bila VOLIM, a druga je umesto TE glasila ME. To mi baš ne laska. Mi profesori imamo prilično veliku moć. Muškarci koji padnu na ovo ili poveruju da su nekako zaslužili takvu pažnju (neću da budem seksista, ali gotovo uvek su to muškarci), obično su nesigurniji i uskraćeniji od svake studentkinje s problemom vezanim za oca na koju nalete.

Kad sam seo da pričekam sledećeg studenta, pogledao sam na računar na desnoj strani stola. Na ekranu je bila veb-stranica koledža. Pretpostavljam da je sasvim tipična. S leve strane su bile slike iz života koledža, sa studentima svih rasa, vera, religija i polova, kako se planski dobro provode, druže među sobom i sa profesorima, kako se bave vanškolskim aktivnostima, jasno vam je već. Na baneru u vrhu stajao je logotip koledža i njegove najprepoznatljivije zgrade, među njima ugledna Džonsonova kapela, uvećana verzija kapele u kojoj sam gledao kako se Natali udaje.

U desnom delu ekrana bile su novosti vezane za koledž i, baš kad je Beri Votkins, student koji je bio na redu za konsultacije, ušao u kabinet i rekao „Hej, profo, šta ima?“, ugledao sam čitulju zbog koje sam zastao.

„Zdravo, Beri“, rekao sam očiju i dalje prikovanih za ekran. „Sedi.“

Seo je i digao noge na sto. Znao je da mi to ne smeta. Beri je dolazio svake nedelje. Pričali smo o svemu i ni o čemu. Njegove posete su bile pre razblažene terapije nego nešto iz akademskog sveta, ali to je meni bilo savršeno u redu.

Pomnije sam se zagledao u ekran. Na to me je navela fotografija preminulog veličine poštanske marke. Nisam ga poznao – bar ne s te razdaljine – ali mi se učinilo da je mlad. To donekle i nije bilo neuobičajeno za čitulje. Dešavalo se da u koledžu umesto da obezbede novije slike, jednostavno skeniraju pokojnikov godišnjak, ali ovde, čak i ovlaš pogledavši, primetio sam da to nije slučaj. Frizura nije bila iz šezdesetih ili sedamdesetih. A slika nije bila ni crno-bela, kakve su stavljane u godišnjake do 1989.

Naš koledž je mali, oko četiristo studenata po godini. Smrt nije neuobičajena pojava, ali možda zbog veličine škole ili moje bliske povezanosti kao studenta i člana nastavnog kadra, uvek sam osećao ličnu vezu kad bi neko ovde umro.

„Hej, profo?“

„Samo sekund, Beri.“

Sad sam mu trošio vreme. Koristim prenosivi tajmer sportskog semafora, onakav kakvih ima u košarkaškim dvoranama po čitavoj zemlji, s ogromnim crvenim digitalnim ciframa. Dobio sam ga na poklon od prijatelja koji je

---

prosudio po mojoj visini da sam igrao košarku. Nisam, ali sam voleo taj sat. Kako je podešen da automatski odbrojava devet minuta unazad, video sam da smo već na osam i četrdeset devet.

Kliknuo sam na fotografiju. Kad se pojavila uveličana, uspeo sam da prigušim uzvik.

Ime preminulog je Tod Sanderson.

Izbrisao sam Todovo prezime iz sećanja – na pozivu za venčanje pisalo je samo „Todovo i Natalino venčanje!“ – ali, čoveče, prepoznao sam mu lice. Na slici nije bilo moderne bradice. Ovde je glatko izbrijan, kosa mu je ošišana skoro na keca. Upitao sam se je li to Natalin uticaj – uvek se žalila da je grebe moja bradica – a onda sam se zapitao zbog čega li razmišljam o takvoj gluposti.

„Profo, sat kucka.“

„Samo sekund, Beri. I ne zovi me profo.“

Pisalo je da je Tod imao četrdeset dve godine. Malo više nego što sam očekivao. Natali je imala trideset četiri, samo godinu manje od mene. Mislio sam da je Tod po godinama bliži nama. Prema čitulji Tod je nekad bio najbolji odbrambeni igrač u fudbalskoj ligi i ušao je u uži izbor za *Roudsovu* stipendiju. Upečatljivo. Diplomirao je *summa cum laude** na istorijskom odseku, osnovao dobrotvornu organizaciju *Novi početak*, a na poslednjoj godini studija bio je predsednik *Psi epsilon*, mog bratstva.

Tod ne samo da je bio nekadašnji student mog koleđa već smo pripadali istom bratstvu. Kako ništa od toga nisam znao?

---

* Lat.: s najvećom pohvalom. (Prim. prev.)

Bilo je tu još mnogo toga, ali sam sve preskočio i stigao do poslednjeg reda:

Opelo je u nedelju u Palmeto Blafu u Južnoj Karolini, blizu Savane u Džordžiji. Gospodin Sanderson je iza sebe ostavio suprugu i dvoje dece.

Dvoje dece?

„Profesore Fišeru?“

U Berijevom glasu je bilo nečeg čudnog. „Izvini, samo sam...“

„Ne, čoveče, ne izvinjavajte se. Je li vam dobro?“

„Da, dobro mi je.“

„Sigurno? Čoveče, pobledeli ste.“ Beri je spustio noge na pod i stavio ruke na sto. „Mogu ja da dođem drugi put.“

„Ne“, rekoh.

Okrenuo sam se od monitora. To će morati da pričeka. Natalin muž je umro mlad. Tužno je to, tačno, čak i tragično, ali to sa mnom nema nikakve veze. To nije razlog da prekinem posao ni da dovedem u nezgodnu situaciju studente. Svakako sam se zaprepastio – ne samo zato što je Tod umro već i zato što je studirao na mom fakultetu. Izgleda baš čudna podudarnost, ali i nije neko otkrovenje koje će uzdrmati svet.

Možda su Natali jednostavno privlačili muškarci s Lanforda.

„Nego, šta ima?“, upitao sam Berija.

„Znate li profesora Bernera?“

„Naravno.“

„Pravi je tupan.“

Zaista jeste, ali to nikad ne bih rekao. „U čemu je problem?“

U čitulji nisam video uzrok smrti. Na koledžu obično i ne daju uzrok. Kasnije ću potražiti. Ako ga ne budem našao ovde, potražiću neku opširniju čitulju na internetu.

A opet, zašto bih morao išta više da saznam? Kakve to veze ima?

Bolje da se držim po strani.

U svakom slučaju, to će morati da sačeka dok ne prođu konsultacije. Završio sam s Berijem i nastavio dalje. Trudio sam se da ne mislim na čitulju i da se usredsredim na preostale studente. Oni ne mogu ni da zamisle da profesori vode običan život, isto kao što ne mogu da zamisle seks među roditeljima. U izvesnom smislu to je sasvim u redu. S druge strane, stalno ih podsećam da gledaju mimo sebe. U ljudskoj prirodi je da svako misli za sebe da je jedinstveno složen, a da je znatno jednostavnije pročitati ostale. To, naravno, nije tačno. Svi imamo vlastite snove, nade, želje, žudnje i duševni bol. Svi imamo lični brend ludila.

Misli su mi lutale. Gledao sam sat kako se polako vuče, kao da sam student koji se gnjavi na najdosadnijem predavanju. Kad je izbilo pet, odmah sam se opet okrenuo monitoru. Otvorio sam čitulju Toda Sandersona u celini.

Ne, nije bilo uzroka smrti.

Čudno. Ponekad se on može naslutiti iz onog dela gde se pominju prilozi Američkom društvu za borbu protiv raka ili tako nekom. Ovde nije navedena nijedna institucija. Nije pomenuto ni Todovo zanimanje, ali opet kažem: pa šta?

Vrata su mi se naglo otvorila pa je ušao Benedikt Edwards, profesor odseka humanitarnih nauka i moj najbliži prijatelj.

Nije ni kucnuo, ali to nikad i nije radio nit je osećao potrebu da kuca. Često smo se nalazili petkom u pet, pa odlazili u onaj bar u kom sam kao student radio. Tad je bio nov i blistav, savremen i popularan. Sad je star, oronuo i savremen i popularan koliko i video-rikorder.

Benedikt je fizički sasvim drugačiji od mene – mali je, sitnih kostiju i Afroamerikanac. Oči mu uveličavaju ogromne naočare u stilu Entmena, nalik onim zaštitnim u hemijskim laboratorijama. Verovatno mu je inspiracija za prevelike brkove i suviše natapirana afro-frizura Apolo Krid.* Prsti su mu tanki kao u pijanistkinje, stopala takva da bi balerine mogle da mu pozavide, a ni slepac ga ne bi pomešao s drvosečom.

Uprkos svemu – ili upravo zbog toga – Benedikt je bio „igrač“ i imao više žena od repera s hitom na radiju.

„Šta nije u redu?“, upitao me je.

Preskočio sam „Ništa“ ili „Otkud znaš da nešto nije u redu?“, pa sam odmah prešao na stvar: „Jesi li čuo za tipa po imenu Tod Sanderson?“

„Ne verujem. Ko je on?“

„Kolega s koledža. Na našoj stranici mu je čitulja.“

Okrenuo sam monitor ka njemu. Benedikt je namestio zaštitne naočare. „Ne poznajem ga. Zašto?“

„Sećaš se Natali?“

Preko lica mu je preletela senka. „Nisam čuo da joj izgovaraš ime od...“

„Da, da. U svakom slučaju, ovo joj je – ili ovo joj je bio – muž.“

---

* Ličnost iz filmskog serijala *Roki*. (Prim. prev.)

„Tip zbog kog te je šutnula?“

„Da.“

„I sad je umro.“

„Očigledno.“

„Pa“, počeo je Benedikt izvijajući obrve, „sad je opet sama.“

„Pazi se.“

„Zabrinut sam. Ti si mi najbolji sekundant. Svakako mi ne fali žvaka koju ženske vole, ali ti dobro izgledaš. Ne želim da te izgubim.“

„Pazi se“, ponovio sam.

„Zvaćeš je?“

„Koga?“ pitao sam.

„Kondolizu Rajs. Šta misliš o kome govorim? Natali.“

„Da, svakako. Reći ću joj nešto u stilu: 'Hej, tip zbog kog si me šutnula je umro, 'oćeš sa mnom u bioskop?'“

Benedikt je čitao čitulju. „Čekaj.“

„Šta je?“

„Ovde piše da ima dvoje klinaca.“

„Pa?“

„To sve komplikuje.“

„Hoćeš li prestati?“

„Mislim, dvoje klinaca. Možda je sad debela.“ Pogledao me je onim uveličanim očima. „Kako sad izgleda Natali? Mislim, dvoje klinaca. Verovatno je bucmašta, zar ne?“

„Otkud znam?“

„Ovaj, saznaš kao i svako drugi – *Gugl*, *Fejsbuk*, nešto u tom smislu.“

Zavrteo sam glavom. „To nisam radio.“

„Šta? To svi rade. Pa ja to radim svim bivšim ljubavnicama.“

„Internet podržava tol’ki saobraćaj?“

Benedikt se iscerio. „Trebalo mi lični server.“

„Čoveče, nadam se da to nije eufemizam.“

Međutim, iza osmeha sam video tužan izraz. Setio sam se kad je jednom u baru Benedikt bio naročito potišten pa sam ga uhvatio kako zuri u izlisanu fotografiju koju je krio u novčaniku. Pitao sam ga ko je to. „Jedina devojkica koju ću ikad voleti“, rekao mi je brzo. Zatim je sklonio sliku iza kreditne kartice i, uprkos mojim pokušajima, nikad ništa o njoj više nije rekao.

I tad se isto ovako tužno smešio.

„Obećao sam Natali“, rekao sam.

„Šta si joj obećao?“

„Da ću ih ostaviti na miru. Da ih neću tražiti ni gnjaviti.“

Benedikt je razmislio o tome. „Džejk, izgleda da si održao obećanje.“

Ništa nisam odgovorio. Maločas me je slagao. Nije proveravao stranice *Fejsbuka* bivših devojkica, a ako ih je i proveravao, nije to radio s oduševljenjem. Ipak sam ga uhvatio jednom kad sam mu uleteo u kabinet – ni ja nikad ne kucam – na *Fejsbuku*. Uspeo sam da vidim da je na stranici iste one žene čiju sliku nosi u novčaniku. Brzo je zatvorio stranicu, ali ubeđen sam da je često posećuje. Čak svakodnevno. Kladam se da zna svaku novu sliku jedine žene koju je ikad voleo. Kladam se da joj prati novi život, možda porodicu, čoveka s kojim deli krevet, pa zuri u njih isto kao što je zurio u sliku iz novčanika. Nemam dokaz za to, samo tako osećam, ali mislim da sam pogodio.

Kao što sam već rekao, svi imamo lični brend ludila.

„Šta hoćeš da kažeš?“, pitao sam ga.

„Kažem ti samo da više nema 'njih.'“

„Natali već dugo nije deo mog života.“

„Zaista u to veruješ? Je l' te materala i da obećaš da ćeš zaboraviti šta osećaš?“

„Zar se ne bojiš da ćeš ostati bez najboljeg sekundanta?“

„I ne izgledaš baš mnogo dobro.“

„Okrutni skote.“

Ustao je. „Mi s humanitarnih nauka sve znamo.“

Tad me je ostavio. Ustao sam i prišao prozoru. Pogledao sam na park. Gledao sam kako studenti prolaze i, kao što sam često radio kad se suočim s nekom teškom životnom situacijom, zapitao se šta bih savetovao nekom od njih da je na mom mestu. Iznenada, bez ikakvog upozorenja, sve mi se odjednom sručilo – ona bela kapela, njena frizura, pokret kojim mi je pokazala burmu, sav bol, želja, osećanja, ljubav, tuga. Kolena su mi klecnula. Mislio sam da više nisam zaljubljen u nju. Razbila me je, ali pokupio sam srču, slepio je i krenuo dalje.

Kako je glupo što sad ovako razmišljam. Sebično je. Neprikladno. Žena samo što je izgubila muža, a ja kao običan balvan, brinem o tome šta to meni može značiti. Ostavi se toga, govorio sam sebi. Zaboravi na to i na nju. Nastavi život.

Ali nisam mogao. Jednostavno nisam bio tako sazdan.

Poslednji put sam video Natali na venčanju. Sad ću je videti na sahrani. Neko bi to smatrao ironijom – ja nisam taj.

Seo sam ponovo pred računar i rezervisao avionsku kartu za Savanu.